

VÝBĚROVÁ REŠERŠE

Z PEDAGOGICKÉ BIBLIOGRAFICKÉ

DATABÁZE

ZE ZAHRANIČNÍCH ČASOPISŮ

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO

ČERVENEC-SRPEN
2020

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Cisár Jozef II. - osudom prenasledovaný reformátor / [Emperor Jozef II - a fatefully persecuted reformer] / Patrik Kunec – slo

In: Historická revue : populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti -- ISSN 1335-6550 -- Roč. 31, č. 1 (2020), s. 12-19.

Tématem celého čísla časopisu je osvícenský absolutismus a několik článků je věnováno Josefu II., který byl jedním z nejvýznamnějších panovníckých představitelů evropského osvícenství a prosadil řadu osvícenských reforem. Jeho vláda je příkladem toho, že úsilí o reformy, politické a sociální změny se může minout účinkem, když se realizují bez pochopení a despotickým způsobem. Předložený článek obsahuje informace o dětství a výchově Josefa II., o jeho prvních životních zkouškách a plánech reforem, pomocí kterých chtěl modernizovat monarchii. Za deset let vlády (1780-1790) vydal velké množství patentů. Za nejdůležitější z nich lze považovat zrušení cenzury, toleranční patent a zrušení nevolnictví. Josef II. postupně připravil obyvatele na vstup do nového, moderního období dějin Evropy.

dějepis ; dějiny novověku ; reforma ; biografie ; osobnost ; osobní předpoklady ; politická moc ; kulturní politika ; historické hledisko ; Josef ; Josef ; panovníci ; monarchie ; osvícenský absolutismus ; století 18

<http://katalog.npmk.cz/documents/478158>

2.

Comenius at the Caspian Sea (international conference in Baku, Azerbaijan) / [Komenský u Kaspického moře (mezinárodní konference v Baku, Ázerbájdžán)] / Jaroslav Pánek, Petr Vorel – eng

In: Comenius : journal of Euro-American Civilization -- ISSN 2333-4142 -- Roč. 6, č. 2 (2019), s. 271-275.

Zpráva o mezinárodní konferenci konané v dubnu 2019 na půdě Státní univerzity v Baku. Autoři hovoří o významném podílu Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského a Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy na organizaci této konference, čítající okolo 150 příspěvateľů, a o významu akce jako první konference o J. A. Komenském svého druhu v muslimském světě. Součástí konference byla výstava "J. A. Comenius - Education for All".

konference ; mezinárodní spolupráce ; vědecká činnost

<http://katalog.npmk.cz/documents/477391>

3.

Czechoslovakia, Turkey, and the question of settling war-related claims / [Československo, Turecko a otázka vyrovnání válkou způsobených nároků na odškodnění] / Petr Novák – eng

In: Comenius : journal of Euro-American Civilization -- ISSN 2333-4142 -- Roč. 6, č. 2 (2019), s. 173-182.

Během 1. světové války Československo a Turecko neexistovaly jako samostatné země a byly součástí jedné aliance - nehledě na to vznikly škody obchodního charakteru, které se obě země snažily vyrovnat v meziválečném období. Autor článku popisuje nároky obou zemí a diplomatický proces nápravy z hlediska československé diplomacie.

dějiny ; dějiny dvacátého století ; mezinárodní vztahy ; obchod ; náhrada škody ; Československo ; Turecko ; diplomacie ; diplomatické styky

<http://katalog.npmk.cz/documents/477334>

4.

"Dejepis nemá být zábavou či zážitkem, má být vedou. Len vtedy dokáže uspieť vo svete plnom dezinformácií." / ["History should not be fun or experience, it should be science. Only then it can succeed in a world full of misinformation."] / Vladimír Urban ; [Autor interview] Jaroslav Valent – slo

In: Historická revue : populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti -- ISSN 1335-6550 -- Roč. 31, č. 1 (2020), s. 74-77.

Rozhovor s dlouholetým učitelem dějepisu a ředitelem gymnázia v Šali Vladimírem Urbanem. Dějepis považuje za důležitý předmět, který formuje naši základní hodnotovou orientaci ve světě a odmítá názor, že je to předmět snadný a pro praktický život nepoužitelný. Hovoří o tom, jak by se měl dějepis vyučovat, jaké místo zaujímá v celkové hierarchii systému vzdělávání. Odmítá zážitkovou formu výuky jako škodlivou v tom, že nikdy nedospěje k chápání a rozlišování pojmů a logických souvislostí, záporně hodnotí i současné učebnice dějepisu. Mladá generace čerpá informace převážně z prostředí internetu a sociálních sítí, kam proniká stále více informací, které nepodléhají žádnému ověření nebo autorizaci.

dějepis ; výuka ; vyučovací metoda ; dějiny ; cíl výuky ; výchovně vzdělávací cíle ; profil absolventa ; učebnice ; vědecká výchova ; forma výuky ; interview ; Šaľa (Slovensko)

<http://katalog.npmk.cz/documents/478179>

5.

Deti s odlišným materinským jazykom v materskej škole. Část 3 / [Children with different mother tongue in kindergarten. Part 3] / Zuzana Danišková -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Predškolská výchova -- ISSN 0032-7220 -- Roč. 74, č. 4 (marec-apríl 19/20) (2019/2020), s. 20-22.

Ve třetí části příspěvku o zařazování dětí s odlišným mateřským jazykem do mateřské školy se autorka zaměřila na zkušenosti ze zahraničí. V České republice tuto situaci řeší dalším vzděláváním učitelek MŠ v rámci projektu Podpora pracovního uplatnění cizinců v Praze. Organizace META nabízí rekvalifikační kurz Asistent pedagoga s individuálně integrovaným žákem a zdokonalovací jazykový kurz Čeština do školy. V Německu se vysoké počty dětí s odlišným mateřským jazykem odrážejí ve složení učitelských sborů, kdy na místo asistenta začali přijímat uchazeče s imigrantským původem. Na Sicílii pomáhají v MŠ dobrovolníci a hlavně je zde uplatněn přístup učitelky - ochota, obětavost, invence a dobrá vůle.

dítě cizí národnosti ; mateřská škola ; mateřský jazyk ; výchova v raném dětství ; přistěhovalec ; cizinecká politika ; učitel ; asistent ; další vzdělávání učitelů ; vztah učitel-žák ; Česko ; SRN ; Sicílie (Itálie) ; odlišný mateřský jazyk

<http://katalog.npmk.cz/documents/477920>

6.

Ivan Dubovický Czechs in America and Czech-American relations in a course of five centuries, Prague, Epoque Publishing House 2018, 198 pp., ISBN 978-80-7557-165-6 / [Ivan Dubovický. Češi v Americe a pět století česko-amerických vztahů. Praha, Epoque 2018, 198 s., ISBN 978-80-7557-165-6] / [Recenzent] Markéta Pánková – eng

In: Comenius : journal of Euro-American Civilization -- ISSN 2333-4142 -- Roč. 6, č. 2 (2019), s. 281-284.

Recenze knihy I. Dubovického týkající se česko-amerických vztahů a české emigrace ve Spojených státech amerických. Autorka recenze podává představu o struktuře a záběru knihy. Jmenuje zásadní pasáže a zasazuje je do historického kontextu. Kladně hodnotí význam přiloženého obrazového materiálu a zamýšlí se nad možným rozšířením této publikace v budoucnosti.

recenze ; mezinárodní vztahy ; dějiny ; emigrace ; historické hledisko ; Spojené státy americké

<http://katalog.npmk.cz/documents/477394>

7.

Kyberagresia žiakov a možnosti školskej prevencie / [Cyberaggression of pupils and possibilities of school prevention] / Ingrid Emmerová -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Vychovávateľ -- ISSN 0139-6919 -- Roč. 67, č. 9-10 (november-december) (2019), s. 2-8.

Podle zjištění Výzkumného ústavu dětské psychologie a patopsychologie v Bratislavě tráví na internetu víc jak 50% žáků ZŠ minimálně hodinu denně. Profil na sociální síti má 80,4% dětí ve věku 11 až 13 let a 96,5% adolescentů ve věku 15 až 18 let. Kyberšikanování (opakované zažívání negativních aktů na internetu) zažilo 13,1% dětí a 5,5% adolescentů. Na nutnost prevence rizik v online prostředí poukazuje Strategie prevence kriminality a jiné protispolečenské činnosti v Slovenské republice na období let 2016 až 2020. Při prevenci sehrává nezastupitelnou roli škola. Preventivní činnost musí být systematická, realizovaná během celého školního roku, a to i u žáků prvního stupně, adekvátními a věku přiměřenými formami a metodami. Preventivní aktivity by měly být zintenzivněny v období puberty, tedy na druhém stupni ZŠ.

šikanování ; kyberšikana ; internet ; informační technologie ; základní škola ; první stupeň ; druhý stupeň ; adolescent ; vztahy mezi vrstevníky ; sociální prevence ; role ; škola ; počítač ; Slovensko ; sociální síť ; 2016-2020

<http://katalog.npmk.cz/documents/476703>

8.

LAND ART ako inšpirácia v materskej škole / [LAND ART as an inspiration in kindergarten] / Daniela Valachová, Ľudmila Polláková, Jozef Zentko -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Predškolská výchova -- ISSN 0032-7220 -- Roč. 74, č. 5 (máj-jún 19/20) (2019/2020), s. 3-16.

Tři související příspěvky se zaměřují na teoretická východiska tématu LAND ART a konkrétní možnosti jeho využití v mateřské škole. První článek vymezuje pojem land art jako formu tvorby v přírodě a ukazuje, s jakými přírodninami lze pracovat s dětmi předškolního věku. Ve druhém textu autorka uvádí ucelený soubor vzdělávacích aktivit, kdy jsou využity přírodniny v době různých ročních období. Třetí příspěvek věnuje pozornost možnostem využití přírodnin (kámen, dřevo) ve výtvarných aktivitách dětí a ukazuje možnost jejich využití v kontextu mezipředmětových vztahů.

mateřská škola ; předškolní výchova ; výtvarné techniky a materiály ; výtvarný projev ; forma výuky ; vyučovací metoda ; příroda ; výchovně vzdělávací cíle ; aktivizující metoda ; pedagogika zážitku ; prostředí ; LAND ART ; land-art ; přírodní materiály

<http://katalog.npmk.cz/documents/477933>

9.

Posledná fáza rozpadu československej federácie / [The last phase of the disintegration of the Czechoslovak federation] / Miroslav Londák, Beáta Katrebová Blehová – slo

In: Historická revue : populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti -- ISSN 1335-6550 -- Roč. 31, č. 1 (2020), s. 64-73.

Článek se zabývá historií rozpadu Československa, jeho příčinami a přípravnými kroky. Bylo připraveno množství expertiz a odborníci navrhovali různé varianty budoucího státoprávního uspořádání země. Návrh smlouvy, která zajišťovala posílení kompetencí obou republik nebyl přijat (tzv. Milovská dohoda). O zániku společného státu definitivně rozhodl ústavní zákon č. 542/1992 Sb. Z obsahu i závěru textu vyplývá, že příčiny rozdělení státu jsou součástí dlouhodobého historického a politicko-ekonomického vývoje. Druhý text se podrobně zabývá rozdělením Česko-Slovenska v mezinárodním kontextu, je popsán postoj velmocí k rozdělení republiky a diplomacie Slovenské republiky.

dějepis ; dějiny dvacátého století ; historické hledisko ; stát ; federalismus ; politika ; vládní politika ; Československo ; rozdělení ; diplomatická jednání ; diplomacie ; 1992

<http://katalog.npmk.cz/documents/478159>

10.

Preparation of the Helsinki conference and the diplomacy of socialist Czechoslovakia, 1972-1975 / [Přípravy Helsinské konference a diplomacie socialistického Československa, 1972-1975] / Jindřich Dejmek – eng

In: Comenius : journal of Euro-American Civilization -- ISSN 2333-4142 -- Roč. 6, č. 1 (2019), s. 9-25.

Článek chronologicky popisuje průběh Helsinské konference. Popsány jsou motivy jednotlivých zemí stojící za vznikem konference (kodifikace výsledků druhé světové války, přístup k informacím, rozšíření trhu atd.), jakož i cíle diplomatických misí v jednotlivých fázích konference a jejích částí. Autor staví informace do kontextu vývoje v Československu a dalších zúčastněných zemí.

dějiny ; dějiny dvacátého století ; mezinárodní vztahy ; mezinárodní právo ; lidská práva ; Československo ; studená válka ; 1972-1975

<http://katalog.npmk.cz/documents/477132>

11.

Prvé socialistické voľby : príprava a priebeh volieb do Národného zhromaždenia v roku 1948 / [The first socialist elections : preparation and process of elections to the National Assembly in 1948] / Jan Rychlík – slo

In: Historická revue : populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti -- ISSN 1335-6550 -- Roč. 31, č. 2 (2020), s. 68-72.

První socialistické volby do Národního shromáždění 30. května 1948 probíhaly ještě podle volebního zákona č. 67/1946 Sb. (systému poměrného zastoupení ve 28 volebních krajích). Rozdělení mandátů pro politické strany bylo stejné jako v době první republiky, ale kandidovat mohly jen strany povolené a působící v rámci Národní fronty. Probíhala jednání o společných

nebo vlastních kandidátkách jednotlivých stran. Návrh na jednotnou kandidátku byl schválen 14. dubna. Nesouhlas s jednotnou kandidátkou mohl volič vyjádřit vhozením tzv. bílého lístku (prázdný lístek). Volby v roce 1948 byly poslední, kdy volič mohl otevřeně vyjádřit svůj nesouhlas se současnou politikou.

dějepis ; dějiny ; dějiny dvacátého století ; politická strana ; politická příslušnost ; politická moc ; volby ; zákon ; společenský systém ; socialismus ; komunismus ; kandidát ; volební program ; volební účast ; 1948

<http://katalog.npmk.cz/documents/478208>

12.

"Římske občianstvo bolo vstupenkou do verejného života, zárukou bezpečia a dobrého života" : rozhovor s historičkou Danielou Roškovou / ["Roman citizenship was a ticket to public life, a guarantee of security and a good life" : interview with Daniela Rošková] / Daniela Rošková ; [Autor interview] Jaroslav Valent – slo

In: Historická revue : populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti -- ISSN 1335-6550 -- Roč. 31, č. 3 (2020), s. 12-16.

Rozhovor s historičkou Danielou Roškovou o dějinách Říma. Jakým způsobem se Římanům podařilo, že se Řím z malého města stal vládcem téměř celého tehdejšího kulturního světa a vytvořil světovou říši, v čem byli Římané tak výjimeční, že dokázali vytvořit jeden z nejúspěšnějších politických systémů v dějinách, co znamenalo být římským občanem a jak vypadal jejich každodenní život?

dějepis ; dějiny ; dějiny starověku ; města ; městské obyvatelstvo ; městské prostředí ; městský rozvoj ; společenský vývoj ; politická moc ; občanství ; historické hledisko ; interview ; Řím (Itálie) ; politický systém

<http://katalog.npmk.cz/documents/478261>

13.

Římsky kalendár : od lunárneho k solárnemu roku / [Roman calendar : from lunar to solar year] / Pavol Valachovič – slo

In: Historická revue : populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti -- ISSN 1335-6550 -- Roč. 31, č. 3 (2020), s. 32-36.

Téměř celé číslo časopisu je věnováno životu v antickém Římě. V předloženém textu se autor zaměřil na římský kalendář. Kalendář starověkých Římanů sloužil nejen v jejich každodenním životě, ale mnohé údaje v kalendáři starém několik tisíc let jsou aktuální a používané i dnes. Vyvíjel se víc než tisíc let, od jednoduchého měření času pro každodenní potřeby až po zaznamenávání různých svátků a událostí. Vývoj kalendáře od číslovek k slavnostnímu pojmenování, počty dní v roce a úpravy kalendáře, Cesarova reforma, kalendář a život podle něho

v dílech básníků. Úřední kalendáře se publikovaly v písemné podobě na stěnách chrámů a jiných veřejných budov.

dějiny ; dějiny starověku ; dějepis ; historické hledisko ; časový faktor ; reforma ; Římská říše ; kalendář

<http://katalog.npmk.cz/documents/478258>

14.

A Tale of Racial Fortuity : interrogating the Silent Covenants of a High School's Definition of Success for Youth of Color / [Příběh rasového štěstí : tichá dohoda o definici školního úspěchu studentů tmavé pleti] / Jason Salisbury -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: American journal of education -- ISSN 0195-6744 -- Roč. 126, č. 2 (February 2020) (2019/2020), s. 265-291.

Případová studie kriticky zkoumá rasovou teorii, aby zjistila způsoby, jakými vedení středních škol reagují na vnější tlaky podporující studenty tmavé pleti. Zjistila, že vedení škol uvádějí jako definici úspěchu případy, kdy studenti tmavé pleti nedobrovolně obětují své studijní možnosti, zatímco vedením se dostane všech benefitů. Je vždy třeba zkoumat komunity, ve kterých tito studenti žijí, aby se zvýšila spravedlnost edukačních možností pro barevné studenty. Nejdůležitější je odpovědnost školy, která ale většinou nenabízí rovné podmínky pro učební příležitosti studentům z jiných etnik.

vzdělávání ; podmínky přijetí ; podmínky učení ; etnická menšina ; střední škola ; řízení školy ; rovnost možností ; společenství ; rasová diskriminace ; rasové vztahy ; prospěch ; vedení školy

<http://katalog.npmk.cz/documents/477056>

15.

Základný zákon prvej republiky : cesta k československej ústave z 29. februára 1920 / [Basic law of the First Republic : the way to the Czechoslovak constitution] / Katarína Zavacká – slo

In: Historická revue : populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti -- ISSN 1335-6550 -- Roč. 31, č. 2 (2020), s. 60-66.

Článek popisuje nelehkou cestu ke vzniku československé ústavy, která byla přijata 29. února 1920. Vznikala v období po skončení 1. světové války, ale na jejím vzniku začala pracovat exilová Národní rada v čele s Masarykem, Benešem a Štefánikem už v únoru 1917. Autorka uvádí všechny okolnosti vzniku ústavy včetně mezinárodní situace té doby, obsah ústavy, její principy a osobnosti podílející se na jejím vzniku. Pro svůj demokratický základ a respektování rovnosti občanů byla však neslučitelná s komunistickým režimem po roce 1948.

dějepis ; dějiny ; dějiny dvacátého století ; stát ; politika ; politické chování ; politická moc ; legislativa ; zákon ; návrh zákona ; ústava ; Československo ; ústavní právo ; 1920

<http://katalog.npmk.cz/documents/478202>